

The main problems for introducing innovations to the anticorruption policy of Ukraine are highlighted. It is investigated that the presence of political and economic aspects is characteristic of corruption.

To realize the research purpose, a complex of complementary methods were used. The main of which was the method of comparative analysis. This method has made it possible to compare Bulgaria, Romania and Ukraine in the area of combating corruption on the following parameters. Were used that methods: the corruption perception index, the system of anti-corruption bodies, the level of public consciousness of citizens, the number of convicted corruptors, the amount of money returned to the state as a result of the fight against corruption, the EU's influence on proceedings anti-corruption policy in the country.

As a result of the analysis of anti-corruption tools in Bulgaria and Romania, recommendations were made for the development of anticorruption policy in Ukraine, using the knowledge of the respective countries.

Key words: *corruption, anti-corruption policy, anti-corruption system, world level corruption, corruption index, index of corruption perception, anti-corruption measures, anti-corruption policy directions.*

УДК 351.88:352/354

О. П. Кваша

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЇЇ АДАПТАЦІЇ У РАМКАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ВЕКТОРУ УКРАЇНИ

У статті розглядаються можливі шляхи запозичення досвіду розробки та проведення регіональної політики розвинених країн Європейського Союзу у рамках встановленого курсу до європейської інтеграції України. За допомогою аналізу соціально-економічних, політичних та географічних особливостей країн ЄС та проектування їх до реалій України та її регіонів виявлено основні напрямки розвитку регіональної політики України. З'ясовано, що при формуванні регіональної політики необхідно враховувати: потреби населення та співпрацю з представниками бізнесу; специфіку регіонів та їх рівень розвитку; існуючі та можливі шляхи співпраці з ЄС, які б не завдавали шкоди економіці України, її ідентичності та розвитку.

Ключові слова: *регіональна політика, просторові диспропорції, Європейський Союз, депресивні регіони, децентралізація.*

DOI 10.34079/2226-2830-2019-9-25-94-101

Соціально-економічний розвиток і життєвий рівень населення України мають сильний дисбаланс та розшарування між регіонами країни. Істотно збільшилися відмінності центральних регіонів від периферії. Економічна криза, революція та війна посприяли соціально-економічній роздробленості поглибивши диспропорцію регіонів. Проте, внаслідок здійснених реформ та визначеному зовнішньополітичному вектору спрямованому на євроінтеграцію Україна стала більш підготовленою для визначення та впровадження регіональної політики як методу управління соціально-економічними

процесами. Вибір правильної регіональної політики можливий лише з урахуванням досвіду інших країн та запозиченні його з пристосуванням до умов України в цілому та кожного регіону окремо. Регіональна політика є запорукою єдності та соціально-економічного розвитку кожного регіону та держави в цілому. На сьогодні питання регіональної політики стає предметом наукової зацікавленості вітчизняних та зарубіжних дослідників. Сутність та особливості регіональної політики України у своїх працях розглядають такі українські дослідники: Я. Олійник, Е. Лібанова, А. Павлюк, С. Романюк, Я. Жаліл, Б. Кваснюк, Б. Данилишин, М. Долішній, Д. Стеченко, М. Чумаченко. Аналізу регіональної політики присвятили свої роботи такі російські вчені, як: Н. Ларіна, О. Вітковський, О. Кузнецова, Ю. Гладкий, М. Павлова, А. Чистобаєв та інші. Проте, невизначеними залишаються питання формування регіональної політики України на новому етапі європейської інтеграції.

Метою статті є визначення особливостей реалізації регіональної політики України в умовах євроінтеграції; запозичення позитивного досвіду регіональної політики країн ЄС з урахуванням особливостей регіонів, політичного устрою та соціально-економічної ситуації України.

Україна є країною Центрально-Східної Європи, тому об'єктивним є процес зростання тенденції інтегрування у європейське економічне середовище серед українського суспільства. Найбільш актуальними вони стали в умовах сучасної політичної ситуації країни та важким становищем національної економіки. Значним кроком у відносинах між Україною та ЄС стало підписання 17.05.2017 р. у Європарламенті законодавчого акту щодо введення безвізового режиму для громадян України та 11.07.2017 р. Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка повноцінно набула чинності 01.09.2017 р.

Цілями асоціації між Україною та ЄС є:

а) сприяння поступовому зближенню Сторін, ґрунтуючись на спільних цінностях і тісних привілейованих зв'язках, а також поглиблюючи зв'язок України з політикою ЄС та її участь у програмах та агентствах;

б) забезпечення необхідних границь для посиленого політичного діалогу в усіх сферах, які становлять взаємний інтерес;

в) сприяння, збереження й зміцнення миру та стабільності у регіональному та міжнародному вимірах відповідно до принципів Статуту ООН і Гельсінського заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 року, а також цілей Паризької хартії для нової Європи 1990 року;

г) запровадження умови для посилення економічних та торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, у тому числі завдяки створенню поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі, як це визначено у Розділі IV («Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею») цієї Угоди, та підтримання зусилля України стосовно завершення переходу до діючої ринкової економіки, у тому числі шляхом поступової адаптації її законодавства до аспису ЄС;

д) посилення співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки з метою забезпечення верховенства права та поваги до прав людини і основоположних свобод;

е) запровадження умов для дедалі тіснішого співробітництва в інших сферах, які становлять взаємний інтерес [9].

Досвід європейських країн можна використовувати у багатьох сферах політики України, у тому числі для створення програмної бази регіональної політики. Активізація

інтеррегіональної співпраці надасть можливість використовувати її як інструмент наближення регіонів України до структурних фондів ЄС. Спільно зі зміцненням законодавчої бази влади заслуговують на увагу заходи організаційно-економічного характеру, зокрема:

- розвиток інформаційної та консалтингової інфраструктури міжрегіонального співробітництва;
- розвиток інноваційно-інвестиційних транскордонних кластерів; розробка стратегічної програми розвитку системи логістики України, створення транскордонних логістичних кластерів;
- розробка і реалізація транскордонних енергоефективних проєктів;
- створення мережі центрів з обміну досвідом;

В даний час на перший план виходить стратегія регіонального розвитку, яка повинна стати запорукою розвитку національної економіки України та інтеграції країни в європейський простір [5, с. 3-4].

Також, у регіональній політиці чітко простежується зв'язок між регіоналізацією і процесом управління. Регіоналізм тісно взаємопов'язаний з децентралізацією, яка передбачає певну передачу управління від урядів або центральних органів влади до регіональних органів влади. Країни Європейського Союзу повністю переходять на створення в регіонах дієвих економічних стимулів для розвитку місцевої економічної ініціативи і забезпечення саморозвитку регіонів.

Важливим аспектом розвитку державної регіональної політики України є прийняття 01.04.2014 р Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2019-2021 роки, у якій урядом вказано напрямки на децентралізацію влади.

Основними завданнями, які обумовлюються цим документом є:

1. Формування нової територіальної основи для діяльності органів влади на рівні громад і районів.
2. Передача (децентралізація) повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування та їх розмежування за принципом субсидіарності.
3. Створення належної ресурсної бази для здійснення повноважень органів місцевого самоврядування.
4. Формування ефективної системи служби в органах місцевого самоврядування.
5. Упорядкування системи державного контролю та нагляду за законністю діяльності органів місцевого самоврядування.

У тексті концепції наголошується, що, незважаючи на конституційні основи місцевого самоврядування, ратифіковану Європейську хартію й існування нормативно-правових актів щодо місцевого самоврядування, насправді, управління на місцях немає. Присутні лише невеликі територіальні громади, які не мали достатньої організації та матеріально-фінансової бази для ефективного виконання повноважень місцевого самоврядування та ефективного вирішення проблем і задоволення потреб українського суспільства. Тому система місцевого самоврядування потребує удосконалення для ефективного управління і забезпечення регіонального розвитку [7].

Регіональна політика більшості країн ЄС поєднує в собі економічні, адміністративні, законодавчо-нормативні заходи, з метою розвитку регіонів за рахунок координації зусиль на регіональному та місцевому рівнях, при партнерстві з представниками бізнесу. Загальнодержавною метою є покращення економічного розвитку, збільшення попиту,

розширення ринків збуту, зменшення макроекономічних коливань [8, с. 39]. Основними методами сучасної регіональної політики можна вважати:

1. Планування і координацію регіонального розвитку
2. Програму інвестицій
3. Загальнонаціональні програми підтримки конкретних регіонів

Інструменти регіонального розвитку можуть застосовуватися різними способами. У зв'язку з цим відкривається цілий ряд можливостей та шляхів для визначення вектору регіональної політики України [8, с. 6].

Основним фактором успішного розвитку регіону на сьогодні виступає взаємодія між громадянами і державними інститутами. Європейська практика підтверджує, що найбільшого успіху досягають ті регіони, зусилля яких спрямовані на поліпшення внутрішньої ситуації, що сприяє залученню інвестицій. До внутрішніх умов можна віднести всі напрямки діяльності регіональних або місцевих сторін. Така взаємодія пов'язана зі здатністю управління регіону діагностувати і вирішувати внутрішні проблеми, із використанням доступних можливостей. Першим кроком до розвитку може стати співпраця влади і бізнесу, інформування та консультування територіальної громади заради перспективного майбутнього. Якщо розглядати сучасну модель інтегрованого регіонального розвитку Європейського Союзу, то вона ґрунтується на трьох основних напрямках:

1. Сприяння економічному зближенню, в рамках якого надається допомога менш розвиненим регіонам, за рахунок чого вдається зменшити відставання від більш розвинених регіонів.
2. Підвищення регіональної конкурентоспроможності і зайнятості.
3. Сприяння співпраці між регіонами і країнами з метою зменшення значення національних кордонів.

Для реалізації політики регіонального розвитку Європейського Союзу були створені три основні джерела фінансування. Фонд європейського регіонального розвитку, Фонд зближення та Європейський соціальний фонд. Дані структурні фонди діють у окремих специфічних галузях та лише доповнюють національні і місцеві джерела фінансування [1, с. 5].

На момент початку світової фінансової кризи (2008-2009 рр.) Європейська комісія направила кошти в проблемні регіони для недопущення падіння рівня виробництва. Розподіл коштів даних фондів безпосередньо залежав від внутрішніх пріоритетів: регіонального розвитку, розвитку транспортної інфраструктури, захисту зовнішнього середовища та інших. Головним результатом роботи фондів є зростання ВВП і рівня зайнятості в регіонах [3; с. 10].

Проте, у розвинених країнах ЄС цілеспрямоване втручання держави в процеси регіонального розвитку починається при надмірних просторових соціально-економічних диспропорціях. У свою чергу єдиного параметру оцінки диспропорцій не існує. Кожна держава самостійно визначає таку межу виходячи з історичних, економічних, ідеологічних та соціальних факторів.

Україна не може цілком запозичити європейський досвід, але спираючись на методологію країн ЄС здатна провести ранжування регіонів за ступенем кризових ситуацій з метою запобігти протиставленню одного регіону іншим. Щодо стану України, на сьогодні просторові диспропорції надмірні та вимагають втручання держави та державного фінансування. Наявність таких диспропорцій вимагає негайних та рішучих дій

з боку влади, адже відкладання політики «вирівнювання» може призвести до незворотних наслідків та до більших «вливаних» ресурсів у майбутньому. У першу чергу Україна має зосередитися на допомозі депресивним регіонам. Запозичивши вдалий досвід регіонального розвитку країн ЄС та враховуючи специфіку кожного регіону, такі заходи дозволять Україні стабілізувати існуючі просторові соціально-економічні диспропорції між регіонами. В Україні на даний момент створено немало інструментів підтримки інноваційної діяльності і об'єктів інноваційної інфраструктури. Проте, вони працюють недостатньо ефективно, зважаючи на нескоординованість між собою, низький рівень кооперації, горизонтальної і вертикальної взаємодії.

Більша частина території Європи є урбанізованою, тому ЄС вважає головним чинником економічного зростання урбаністичні агломерації. До переліку таких факторів включають також і поліцентричний розвиток. За подібних умов, середні міста контролюють баланс чисельності сільського та міського населення, виступають у якості стримуючого фактору для стрімких процесів урбанізації, стають сполучним елементом між великими та малими містами. Місцевий розвиток стає основою стимулювання економічного розвитку регіону, підвищується роль зайнятості населення у процесах його збагачення та подолання бідності. Регіональний розвиток Європейського Союзу викликав необхідність створення інститутів різного рівня. В системі вертикального управління європейський, національні та місцеві уряди стимулюються за допомогою розробки планів і програм, шляхом обміну інформацією для руху в обраному напрямку і забезпечення користі на місцях. При горизонтальному управлінні компанії, громадські організації та соціальні групи беруть участь в процесі управління, впливаючи на вибір або формування стратегії розвитку власних секторів і сфер [1, с. 11].

Україна також є країною з високим рівнем урбанізації. За час її існування як незалежної держави була сформована система управління розвитком регіонів, яка не вирішувала ряду таких запитань як: нерівномірна економічна активність регіонів, зосередження соціально-економічної активності у великих містах та збільшення їх населення, зменшення економічного потенціалу малих міст, поляризація сільського населення. Інтеграція України до ЄС стримується відсутністю якісного та професійного інституційного забезпечення на державному та регіональному рівнях, відсутністю продуктивної співпраці між державними та регіональними відомствами.

Закон України «Про засади державної регіональної політики», визначає державну регіональну політику як систему цілей, заходів, засобів і узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб для забезпечення високого рівня якості життя людей на всій території України з урахуванням природних, історичних, екологічних, економічних, географічних, демографічних та інших особливостей регіонів, їх етнічної та культурної самобутності [2].

Тому, основним пріоритетом регіональної політики України виступає вдосконалення методів міжмуніципальної взаємодії та співпраці для розширення зони їх впливу. Для досягнення цієї мети необхідно розробити та реалізувати такі інструменти регіональної політики, які були б спрямовані на: реалізація унікальних можливостей міських агломерацій та регіонів, виходячи з їх специфіки; визначення та використання оптимальних інструментів розвитку різних типів міст та регіонів з урахуванням динаміки, умов і факторів їх розвитку; визначення та вирішення проблем окремих міст; розробка і впровадження методів управління, які забезпечать позитивний зовнішній вплив регіональних метрополій на прилеглі території; ефективно впровадження механізмів

взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, недержавних інститутів і бізнесу з урахуванням потреб кожної зі сторін за рахунок розробки та практичного застосування програм, стратегій і проектів з територіального розвитку з урахуванням соціальних потреб населення; активізація стимулювання окремих типів територій (агломерацій, великих міст, територій пріоритетного розвитку тощо.) з використанням фінансових, економічних та соціальних інструментів, завдяки впровадженню системи європейських, державних і місцевих грантів, розробці вдосконаленого нормативно-правового забезпечення функціонування регіонів, агломерацій та міст.

Завдяки співробітництву України з Європою та США ми маємо можливість отримати фінансову підтримку за грантами та програмами підтримки від фондів ЄС та США. Однією з таких програм є «Горизонт 2020» («Horizon 2020») – грантова програма Європейського Союзу метою якої є фінансування інноваційних досліджень та розробок для забезпечення конкурентоспроможності Європи у світі. З липня 2015 року Україна є асоційованим членом програми, а відтак, може користуватися усіма можливостями цієї програми. Програма сконцентрована на досягненні трьох головних завдань:

- зробити Європу привабливим місцем для першокласних науковців;
- сприяти розвитку інноваційності та конкурентоспроможності європейської промисловості й бізнесу;
- за допомогою науки вирішувати найбільш гострі питання сучасного європейського суспільства [4].

Також Україні надає підтримку United States Agency for International Development (USAID) – незалежне агентство федерального уряду США, яке відповідає за невійськову допомогу США іншим країнам. USAID працює з лідерами по всій Україні, щоб побудувати стабільне демократичне майбутнє. Програми USAID в основному спрямовані на державне управління, економічне зростання, зміцнення служб охорони здоров'я та гуманітарної допомоги. З 1992 року USAID вніс близько 1,9 мільярда доларів в економічний і соціальний розвиток України. Сьогодні USAID сприяє пом'якшенню наслідків конфлікту на сході України та надає підтримку найбільш вразливим групам населення, які відчули на собі його вплив, допомагаючи їм пристосуватися до життя у мирному середовищі та облаштувати свій побут у нових громадах [6].

Сучасна державна стратегія регіонального розвитку України потребує суттєвих змін та доповнень. Регіональна політика має враховувати особливості кожного окремого регіону, його стан та перспективи його розвитку. Необхідне створення спеціалізованого виконавчого органу влади, метою якого стане формування та втілення регіональної політики, збір та аналіз статистичних даних, спостереження за розвитком та допомога депресивним регіонам. Посилення співробітництва між регіональними, державними інституціями та представниками бізнесу, створення фондів фінансової та економічної допомоги. Використання вже існуючих програм співробітництва з міжнародними організаціями з метою розвитку регіонів, розробки та втілення інноваційних програм, заохочення населення до вирішення існуючих проблем. Необхідне створення системи моніторингу та оцінки впливу регіональної політики на розвиток національної економіки та адаптації її до норм Європейського Союзу. У подальшому, корисним буде розглядати об'єктом регіональної політики менші за площею території (наприклад міста, частини міст) для вирішення більш вузьких проблем та надання адресної допомоги. Проте, при співпраці з країнами ЄС та високих темпах євроінтеграції необхідно зберегти національну

ідентичність, враховувати власні економічні інтереси, зосередитися на розвитку вигідних галузей українського виробництва.

Список використаної літератури:

1. Європейська регіональна політика: натхнення для країн, що не входять до ЄС? Застосування принципів та обмін досвідом / Office of the official publications of the European Union. - Luxembourg, 2009. - 16 с. ; Yevropeiska rehionalna polityka: natkhnennia dlia krain, shcho ne vkhodiat do YeS? Zastosuvannia pryntsyviv ta obmin dosvidom / Office of the official publications of the European Union. - Luxembourg, 2009. - 16 s.

2. Про засади державної регіональної політики [Електронний ресурс] : Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII. - Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/156-19> ; Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky [Elektronnyi resurs] : Zakon Ukrainy vid 5 liutoho 2015 roku № 156-VIII. - Rezhym dostupu : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

3. Мрінська О. Регіональна політика ЄС: посткризові реалії [Електронний ресурс] / О. Мрінська // Регіональні акценти. – 2012. – 20 лютого. – Режим доступу : http://regionalnyaktsenty.blogspot.com/2012/02/blog-post_20.html ; Mrinska O. Rehionalna polityka YeS: postkryzovi realii [Elektronnyi resurs] / O. Mrinska // Rehionalni aktsenty. – 2012. – 20 liutoho. – Rezhym dostupu : http://regionalnyaktsenty.blogspot.com/2012/02/blog-post_20.html

4. Рамкова програма «Горизонт 2020» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/tag/gorizont-2020> ; Ramkova prohrama «Horyzont 2020» [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu : <https://mon.gov.ua/ua/tag/gorizont-2020>

5. Регіональна політика: правове регулювання. Світовий та український досвід / В. Куйбіда, А. Ткачук, Т. Забуковець-Ковачич; за заг. ред. Р. Ткачука. – Київ : Леста, 2010. - 224 с. ; Rehionalna polityka: pravove rehuliuvannia. Svitovyi ta ukrainskyi dosvid / V. Kuibida, A. Tkachuk, T. Zabukovets-Kovachych; za zah. red. R. Tkachuka. – Kyiv : Lesta, 2010. - 224 s.

6. Робота програми підтримки «USAID» в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу : https://www.usaid.gov/ukraine?fbclid=IwAR1hSOoO6pU-8BdGxCO-dzOwEip87br2FgqMWKW6axxe1IFf8d5Ef_LC3aE ; Robota prohramy pidtrymky «USAID» v Ukraini [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu : https://www.usaid.gov/ukraine?fbclid=IwAR1hSOoO6pU-8BdGxCO-dzOwEip87br2FgqMWKW6axxe1IFf8d5Ef_LC3aE

7. Про затвердження плану заходів з реалізації нового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2019-2021 роки [Електронний ресурс] : розпорядження кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 р. № 77-р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2019-%D1%80> ; Pro zatverdzhennia planu zakhodiv z realizatsii novoho etapu reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini na 2019-2021 roky [Elektronnyi resurs] : rozporiadzhennia kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 sichnia 2019 r. № 77-r. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2019-%D1%80>

8. Савчук І. Г. Поліцентричний розвиток як складова сучасної регіональної політики / І. Г. Савчук // Український географічний журнал – 2013. - 1. - С. 39-45 ; Savchuk I. H. Politsentrychnyi rozvytok yak skladova suchasnoi rehionalnoi polityky / I. H. Savchuk // Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal – 2013. - 1. - S. 39-45.

9. Угода про асоціацію між Україною, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії [Електронний ресурс]. - Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 ; Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011

Стаття надійшла до редакції 27.05.2019 р.

O. Kvasha

REGIONAL POLICY OF UKRAINE ON THE WAY OF ITS ADAPTATION WITHIN THE FRAMEWORK OF THE EUROINTEGRATION VECTOR OF UKRAINE

The article examines possible ways of borrowing experience in developing and implementing regional policy of developed countries of the European Union in the framework of the established course towards European integration of Ukraine. By analyzing the socio-economic, political and geographic features of the EU countries and designing them to the realities of Ukraine and its regions, the main directions of development of the regional policy of Ukraine have been identified. It is revealed that in the formation of regional policy it is necessary to consider: needs of the population and cooperation with business representatives; the specifics of the regions and their level of development; existing and possible ways of cooperation with the EU that would not harm the Ukrainian economy, its identity and development.

Now Ukraine is in a difficult socio-economic situation, the proper development of regional policy will help stabilize the overall economic situation, unite the entire territory of the country into a powerful complex with well-functioning interaction at all levels, attract part of the population to the development of its own city, region, country. The main task of the development of regional policy of Ukraine is not only to create a strong legislative framework, but also to carry out measures of organizational and economic character for the development of the industries of production of individual regions and the state as a whole, stimulating the development and introduction of innovative technologies, seeking ways of convergence, interaction and cooperation with the leading countries. The European Union. All possible ways of borrowing experience are considered taking into account existing normative acts regarding foreign policy, regional policy, existing achievements in Ukrainian-European relations, socio-economic interests of Ukrainian citizens, national security, identity and integrity of Ukraine.

Key words: regional policy, spatial disproportions, European Union, depressive regions, decentralization, development tools.

УДК 321.022

М.М. Костельнюк

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО АДАПТАЦІЇ ДО УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ

У статті розглядається зарубіжний досвід трансформації політичних систем та можливість його адаптації до українських реалій. Встановлено, що національні політичні системи європейських країн характеризуються значною різноманітністю, обумовленою відмінностями у формах правління, територіального устрою, історичних особливостях